

شناسایی پیشران‌های کلیدی مؤثر بر سوء رفتار مالی شرکت‌ها در افق زمانی ۱۴۱۲

مهرداد لرکان^۱، حسن همتی^{۲*}، جمال بحری ثالث^۳، سعید جبارزاده کنگرلویی^۴

^۱دانشجوی دکتری، گروه حسابداری، واحد ارومیه، دانشگاه آزاد اسلامی، ارومیه، ایران

^۲استادیار، گروه حسابداری، دانشگاه رجا، قزوین، ایران (عهده‌دار مکاتبات)

^۳دانشیار، گروه حسابداری، واحد ارومیه، دانشگاه آزاد اسلامی، ارومیه، ایران

^۴دانشیار، گروه حسابداری، واحد ارومیه، دانشگاه آزاد اسلامی، ارومیه، ایران

تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۰۳/۲۱ تاریخ پذیرش نهایی: ۱۴۰۳/۱۰/۲۷

چکیده

امروزه تأثیر محیط‌های حاکم بر فعالیتهای مالی شرکت‌ها را نمی‌توان دست کم گرفت. با درک عواملی که منجر به سوء رفتار مالی می‌شوند، ذی‌نفعان و به‌طور کلی تصمیم‌گیرندگان می‌توانند استراتژی‌هایی را برای پیشگیری و تشخیص چنین رفتاری اتخاذ نمایند. پرورش فرهنگ صداقت، ترویج شفافیت، و اجرای مقررات قوی در ایجاد یک محیط تجاری که به شیوه‌های اخلاقی و مسئولیت‌پذیری ارزش می‌دهد، ضروری است. از این رو، هدف پژوهش حاضر شناسایی پیشران‌های کلیدی تأثیرگذار بر سوء رفتار مالی شرکت‌ها در افق زمانی ۱۴۱۲ می‌باشد. برای بررسی پیشران‌های مؤثر بر سوء رفتار مالی شرکت‌ها از روش مطالعات اسنادی و روش دلفی و نرم‌افزار MICMAC استفاده شده است. از این رو با مصاحبه از ۲۸ نفر از خبرگان و متخصصان مراکز دانشگاهی و مدیران مالی شرکت‌ها، ۲۳ پیشران اثرگذار بر سوء رفتار مالی شرکت‌ها در چهار گروه محیط‌های سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و قانونی طی سال ۱۴۰۲ شناسایی شدند. نتایج نشان دهنده آن بود که ۶ پیشران تورش رفتاری مدیران، تغییر قوانین، ریسک‌های رقابتی، شهرت شرکت، روابط سیاسی شرکت‌ها و کنترل اقتصادی بر صنعت، از کلیدی‌ترین عوامل اثرگذار بر سوء رفتار مالی شرکت‌ها می‌باشند. بنابراین با تلاش‌های هماهنگ قانون‌گذاران، شرکت‌ها و سرمایه‌گذاران، می‌توانیم به سوی آینده‌ای کارکنیم که در آن تخلفات مالی به حداقل برسد و اعتماد به دنیای شرکت‌ها احیا شود.

واژه‌های اصلی: سوء رفتار مالی، محیط اطلاعاتی، آینده‌پژوهی.

۱-مقدمه

چالش‌های مختلفی روبرو شود که می‌تواند منجر به رفتارهای غیراخلاقی، کلاهبرداری یا حتی فعالیتهای مجرمانه شود. از این رو، درک عوامل بنیادی که به سوء رفتار مالی کمک می‌کنند و اقدامات مؤثر برای پیشگیری و کشف چنین رفتارهایی برای شرکت‌ها ضروری است. از سوی دیگر، شناسایی عوامل کلیدی قبل از بروز چنین رفتارهای نادرستی در جلوگیری از اقدامات غیراخلاقی و حفظ پایداری بلندمدت شرکت‌ها بسیار مهم است. علاوه بر این، زمانی که شرکت‌های مطرح دست به سوء رفتار مالی می‌زنند، می‌تواند منجر به افزایش نظارت‌ها در سرتاسر صنعت شود و حتی بر شرکت‌هایی که سابقه چنین رفتارهایی را نداشته‌اند هم تأثیر بگذارد. این سناریو بر اهمیت پرداختن به دلایل اصلی بروز سوء رفتار مالی برای حفظ یکپارچگی اکوسیستم تجاری تأکید می‌کند. چراکه درک انواع متداول تخلفات مالی می‌تواند به شرکت‌ها کمک کند تا نقاط آسیب‌پذیر را در فعالیتهای خود شناسایی کنند و اقدامات پیشگیرانه را برای اجتناب از

تخلفات مالی نه تنها اعتبار یک شرکت را خدشه‌دار می‌کند، بلکه می‌تواند منجر به خسارات مالی قابل توجه و عواقب قانونی شود. اثرات دامنه‌دار چنین رفتار نادرستی می‌تواند بازارهای مالی را بی‌ثبات کند و اعتماد سرمایه‌گذاران را تضعیف کند و در نهایت بر اقتصاد کلان تأثیر بگذارد [9]. از سوی دیگر، این تخلفات مالی برای خود شرکت نیز دارای هزینه‌های متفاوتی است، هزینه‌های مستقیم مرتبط با تخلفات مالی شامل هزینه‌های قانونی، جریمه‌ها و غیره می‌باشد. با این حال، هزینه‌های غیرمستقیم، مانند فرصت‌های تجاری از دست رفته، کاهش روحیه کارکنان و کاهش اعتماد سهامداران، می‌تواند در بلندمدت مضرتر باشد [7]. از این رو، این تخلفات تجاری که گاهی اوقات از آن با نام سوء رفتار مالی یاد می‌شود یک نگرانی جدی است که می‌تواند عواقب جبران‌ناپذیری برای شرکت‌ها داشته باشد. سوء رفتار مالی می‌تواند به‌طور قابل توجهی بر موفقیت و شهرت یک شرکت در بازار تأثیر بگذارد. یک شرکت ممکن است در طول چرخه عمر خود، با

*m.lorkan@yahoo.com

چنين رفتارهايي انجام دهند[8].

همواره حاكميت شرطي ضعيف، عدم شفافيت، فشارهاي مالي و غيره براي دستيابي به مقاصد مالي، از عوامل كليدي و پيشران‌هاي تأثيرگذار بر رفتار شركت‌ها هستند. با درك اين پيشران‌هاي كليدي، شركت‌ها مي‌توانند به طور مستمر اقداماتي را براي كاهش خطر سوء رفتار مالي اجرا كنند. چراكه شناخت اين پيشران‌هاي كليدي به شركت‌ها اجازه مي‌دهد تا مكانيسم‌هاي انطباق خود را توسعه دهند و بهترين شيوه‌ها را براي همسويي با اصول اخلاقي اتخاذ كنند. بنابر اين پرسش اصلي آن است كه عوامل مؤثر بر سوء رفتار مالي شركت‌ها در آينده کدامند و نحوه اثرگذاري اين عوامل چگونه است؟ و در نهايت نحوه اثرگذاري و اثرپذيري پيشران‌هاي مؤثر بر سوء رفتار مالي شركت‌ها به چه شكل مي‌باشد؟

۲- مباني نظري پژوهش

۲-۱- عوامل مؤثر در سوء رفتار مالي

عوامل متعددي در بروز سوء رفتار مالي در شركت‌ها نقش دارند. حاكميت شرطي ضعيف، كه با نظارت ناكافي و شيوه‌هاي مديريت ضعيف مشخص مي‌شود، اغلب منجر به محيطي مي‌شود كه در آن سوء رفتار مالي مي‌تواند رشد كند. فقدان شفافيت، به عنوان يك عامل اصلي، فرصت‌هايي را براي افراد ايجاد مي‌كند تا درگير اعمال غير اخلاقي شوند. اين موضوع در شركت‌هاي تشديد مي‌شود كه در آن تفكيك وظيف صريحي وجود ندارد يا قدرت بيش از حد در دست افراد معدودي متمرکز شده است. علاوه بر اين، اهداف مالي غيرواقعي و فشارهاي عملكردي مي‌توانند كاركنان را به سوء رفتار مالي به عنوان وسيله‌اي براي برآورده كردن انتظارات يا تضمين پاداش و ترقيع سوق دهند. اين فشارها مي‌تواند باعث شود كه كاركنان رفتار غير اخلاقي خود را به عنوان گامي ضروري براي پيشرفت شغلي يا موفقيت سازماني تلقی كنند[10].

۲-۲- انواع متداول سوء رفتار مالي

شناسايي به موقع سوء رفتار مالي مستلزم تركيبی از كنترل‌هاي داخلي مؤثر، تجزيه و تحليل داده‌ها و مكانيسم‌هاي افشاگري است. با آگاهي از انواع متداول تخلفات، شركت‌ها مي‌توانند اقدامات پيشگيرانه‌اي را براي مقابله و شناسايي چنين رفتارهايي انجام دهند. از اين رو، سوء رفتار مالي مي‌تواند به اشكال مختلف ظاهر شود كه درك آن‌ها براي تشخيص و پيشگيري از چنين رفتارهايي ضروري است. بنابر اين برخي از انواع متداول سوء رفتار مالي شركت‌ها عبارتند از:

۱. گزارشگري مالي متقلبانه: اين بخش به معنای ارائه نادرست و عمدی صورتهای مالی برای فریب سهامداران در مورد عملکرد مالی یک شرکت است. كه مي‌تواند شامل افزايش درآمد، كاهش هزينه‌ها و به‌طور كلي كتمان واقعيت‌هاي رخ داده در مورد شركت باشد.

۲. سوء استفاده از دارايي‌ها: اين بخش به استفاده يا سرقت غيرمجاز دارايي‌هاي يك شركت براي منافع شخصي اشاره دارد. كه مي‌تواند شامل اختلاس، سرقت يا سوء استفاده از وجوه يا منابع باشد.

۳. تجارت داخلي: اين بخش شامل معاملات غيرقانوني همچون پذيرش رشوه در ازاي مزايای تجاری يا رفتار مطلوب در درون شركت يا فساد مالي بر اساس اطلاعات غيرعمومي در مورد شركت است. كه اين امر مي‌تواند منجر به مزايای ناعادلانه و زيان مالي برای ساير سرمايه گذاران شود و همچنين اين اقدامات غير اخلاقي مي‌تواند رقابت را مخدوش کرده و يكپارچگی تراكنش‌هاي مالي را تضعيف كند[12].

۲-۳- تأثيرات سوء رفتار مالي بر شركت‌ها

همواره براي كاهش تأثير سوء رفتار مالي، شركت‌ها بايد حاكميت شرطي قوي، شيوه‌هاي اخلاقي و كنترل‌هاي داخلي مؤثر را در اولويت قرار دهند. زيرا سوء رفتار مالي مي‌تواند عواقب شديدی در طی عمر و موفقيت كلي شركت داشته باشد. برخي از تأثيرات مهم سوء رفتار مالي عبارتند از:

۱. آسیب به اعتبار: سوء رفتار مالي مي‌تواند به شدت به شهرت شركت آسیب برساند و منجر به از دست دادن اعتماد و اعتبار در بين ذينفعان از جمله مشتريان، سهامداران و كارمندان شود. از طرفي بازسازي اعتماد پس از سوء رفتار مالي مي‌تواند فرآيندي چالش برانگيز و زمان بر باشد.

۲. زيان‌هاي مالي: رفتار نادرست مي‌تواند منجر به خسارات مالي قابل توجهی از جمله جرايم متعدد و هزينه‌هاي قانوني شود. اين بار مالي مي‌تواند مانع از توانايی شركت براي سرمايه‌گذاري در فرصت‌هاي رشدی يا انجام تعهدات مالي خود شود.

۳. پیامدهای قانوني و نظارتي: تخلفات مالي مي‌تواند منجر به بررسي‌هاي قانوني و نظارتي شود و در نهايت منجر به جريمه، مجازات و حتي اتهامات كيفري شود. اين عواقب مي‌تواند اثرات مخرب طولاني مدتي بر عمليات و شهرت يك شركت داشته باشد.

۴. تأثير منفي بر ذينفعان: سوء رفتار مالي مي‌تواند بر ذينفعان مختلف از جمله سهامداران تأثير منفي بگذارد. اين امر مي‌تواند منجر به از دست دادن شغل، عدم اعتماد و كاهش ارزش سرمايه سهامداران شود[18].

۲-۴- محيط اطلاعاتي شركت‌ها

محيط سازمان به مجموعه‌ی عناصری گفته می‌شود كه سازمان را احاطه کرده و دارای پتانسیل بالقوه برای اثرگذاري بر عملکرد سازمان و در نهايت دستيابي به اهداف سازماني می‌باشند. اين عوامل و عناصر ممكن است در درون مرزهاي سازمان يا در خارج از آن قرار داشته باشند. در واقع بحث محيط سازماني از زمان پيدايش و حاكميت مدل سيستم‌هاي باز آغاز شد كه محققان ديگر نمي‌توانستند به راحتی تأثير محيط‌ها بر سازمان‌ها را نادیده بگیرند و به منظور بررسي اين ارتباطات علي لازم بود برخي نظريات کاربردی در مورد محيط‌ها ايجاد شوند. بررسي محيط، چالش برانگيزترين جنبه‌ی فرآيند برنامه‌ريزي استراتژيك برای مديران می‌باشد. در طول حيات، سازمان‌ها به آگاهي از آنچه كه در محيط آن‌ها می‌گذرد و ممكن است بر سرنوشت آن‌ها تأثير بگذارد نیاز دارند. لذا در هر سازمان و در هر

شرایط و زمانی می‌توان تحلیل محیط را به عنوان یک ضرورت سازمانی برای بهبود عملکرد انجام داد [1].

۲-۵- آینده پژوهی

آینده‌پژوهی در مقام یک دانش، هنر پذیرش عدم قطعیت آینده و محتمل دانستن امکان وقوع حالت‌های گوناگونی از آینده به جای یک آینده خاص است. آینده‌پژوهی از آینده‌های مختلف خبر می‌دهد که هرگز مطمئن نیست و همیشه آستان وقوع رویدادهای غیرمنتظره است. در این راستا یکی از مهم‌ترین روش‌های آینده‌پژوهی، سناریونویسی است. برنامه‌ریزی برپایه سناریوها روشی برای پذیرفتن و احاطه عدم قطعیت‌ها (از طریق کند و کاو آینده‌های بدیل) و هدایت و رهبری از میان پیچیدگی‌ها (با تحرک قدرت داستان سرائی) ارائه می‌دهد. می‌توانیم برنامه‌ریزی سناریویی را به عنوان ابزار خلق بحران‌های میانجی که در ابتدا موجب بروز انکار یا عصبانیت و سپس اقدام شجاعانه می‌شوند، در نظر بگیریم، نکته کلیدی وادار ساختن افراد به کنار گذاشتن منطقه امن آرام خود و برانگیختن مدیران به توقف پیروی از حرکت در همان مسیر است، به دلیل برنامه‌ریزی سناریویی نیاز به وجود توازن هنرمندانه بین موارد معلوم و نامعلوم دارد. هدف برنامه‌ریزی سناریو، پیش‌بینی و پیش‌گویی آینده یا فراهم کردن تصویر دقیقی از آینده نیست، بلکه کمک می‌کند تا با نگاه به آینده و بررسی عواملی که به طور بالقوه بر آینده تأثیر گذارند، بتوان تصمیم بهتری گرفت. هدف اصلی سناریوسازی و سناریوها، توانمندسازی تصمیم‌گیرنده‌ها برای کشف و بررسی تمام یا برخی از حالت‌های امکان‌پذیر آینده برای روش کردن اقدامات زمان حال و نتایج آتی آن‌هاست. بنابراین، تصمیم‌گیرنده‌ها باید از انجام اقدامات راهبردی، قبل از انجام تفکر راهبردی خودداری کنند. بدیهی است که پربار کردن چارچوب سناریوها در هر حوزه‌ای با رجوع به عوامل اصلی و روندهای شناسایی شده قابل اجرا خواهد بود. براین اساس در هر سناریو باید به عوامل اصلی و روندها توجه شود [14].

۳-پیشینه پژوهش

ژو و لی^۱ (۲۰۲۵) با تکیه بر نظریه مثلث ثقل، تأثیر عدم اطمینان در افشای اطلاعات پایداری را بر سوء رفتار مالی شرکت‌ها بررسی نمودند. نتایج پژوهش نشان داد که این رابطه با افزایش محدودیت‌های مالی و کاهش نظارت بر سرمایه‌گذاران نهادی، بیشتر نمود پیدا می‌کند. علاوه بر این، یک رابطه مثبت بین عدم اطمینان در رتبه‌بندی افشای اطلاعات پایداری و سوء رفتار مالی شرکت‌ها در صناعی که با رقابت شدید مواجه هستند، برقرار است، این در حالی است که حاکمیت شرکتی قوی و نظام قانونی، به تضعیف این رابطه منجر می‌شود [19].

کووان و همکاران^۲ (۲۰۲۴) به بررسی ارتباط بین تعصبات مذهبی و سوء رفتار مالی پرداختند. نتایج نشان داد که تحلیل‌گران مالی که در مناطق مذهبی کار می‌کنند، کمتر استانداردهای اخلاقی را نقض می‌کنند. هنگامی

که تحلیل‌گران به مناطقی مذهبی نقل مکان می‌کنند، میزان تخلف آن‌ها کاهش می‌یابد. از این رو، تأثیر بعد مذهبی در سطوح تراکم جمعیت، انواع سوء رفتار و تحولات بازار زیاد است [17].

امبانیله و وانگ^۳ (۲۰۲۳) در پژوهش خود به بررسی ارتباط بین سوء رفتار مالی و نوآوری شرکت‌های بورس کشور چین پرداختند. نتایج نشان داد که سوء رفتار مالی مانع نوآوری شرکت می‌شود. علاوه بر این، تأثیر منفی سوء رفتار مالی در شرکت‌های خصوصی بیشتر بوده است. همچنین نتایج نشان داد که سوء رفتار مالی، مانع نوآوری و تأمین مالی شرکت‌ها می‌شود [13].

گورشونوف^۴ (۲۰۲۳) به بررسی نقش کارشناسان مالی کمیته حسابرسی و نیاز به تعداد بیشتر آن‌ها برای مبارزه با فساد مالی پرداخت. نتایج نشان داد که کارشناسان مالی در کمیته‌های حسابرسی به طور کلی فساد مالی را افزایش می‌دهند. اما، زمانی که کمیته‌های حسابرسی دارای سه یا چند کارشناس مالی بودند، تأثیر معکوس شد و نشان داد که داشتن حداقل سه کارشناس مالی باعث کاهش فساد مالی می‌شود [8].

بونسو و همکاران^۵ (۲۰۲۳) در پژوهش خود به بررسی تأثیر ویژگی‌های مدیرعامل بر تصمیم‌گیری و نتایج شرکت در آینده پرداختند. پژوهشگران ویژگی‌های مدیرعامل را در سه موضوع اصلی دسته‌بندی نمودند: دسته اول، ویژگی‌های شخصی و تجربه مدیرعامل شامل سن، جنسیت، فرهنگ، تجربه، تحصیلات دسته دوم، تعاملات مدیرعامل با محیط بیرونی نظیر محیط‌های اجتماعی و سیاسی و دسته سوم ویژگی‌های بنیادی شامل شخصیت، ارزش‌ها و ایدئولوژی‌های مدیر. نتایج بیانگر آن بود که ویژگی‌های مدیرعامل به طور قابل توجهی بر طیف گسترده‌ای از سیاست‌های خاص شرکت تأثیر می‌گذارد و به عنوان مکانیسم‌هایی عمل می‌کنند که از طریق آن، مدیران، عامل فردی موفقیت و عملکرد شرکت هستند [16].

چاکرابارتی و همکاران^۶ (۲۰۲۰) به بررسی ارتباط میان سود رفتار مالی و حق الزحمه حسابرسی پرداختند. نتایج نشان داد که حق الزحمه حسابرسی، احتمال سوء رفتار را کاهش می‌دهد اما اندازه موسسه حسابرسی، اندازه شرکت و ساختار حاکمیت شرکتی بر این رابطه تأثیرگذار نیست [6].

هگده و ژو^۷ (۲۰۱۸) در مطالعه‌ای "پیش‌بینی سوء رفتار حسابداری: نقش خوش‌بینی سرمایه‌گذار در سطح شرکت" نشان دادند که با افزایش خوش‌بینی سرمایه‌گذاران، میزان سوء رفتارهای حسابداری افزایش می‌یابد، البته این رابطه می‌تواند حالت غیرخطی داشته باشد، یعنی با افزایش خوش‌بینی سرمایه‌گذاران تا حد متوسط، میزان سوء رفتارهای حسابداری افزایش می‌یابد و زمانی که خوش‌بینی سرمایه‌گذاران بیش از حد متوسط باشد، میزان سوء رفتارها کاهش می‌یابد. همچنین نتایج نشان داد زمانی که سرمایه‌گذاران پیش‌بینی اولیه‌ای از سوء رفتار حسابداری داشته باشند، نسبت به

۵. Bonsu et al

۶. Chakrabarty et al

۷. Hegde & Zhou

۱. Zhou & Lei

۲. Cowan et al

۳. Mbanyele & Wang

۴. Gorshunov

عملی، تمایل و توانایی مشارکت در پژوهش و دسترسی به آنان بود. با توجه به این معیار، تعداد ۲۸ نفر از خبرگان و متخصصان مراکز دانشگاهی و مدیران مالی شرکت‌ها، برای شرکت در پژوهش در سال ۱۴۰۲ انتخاب شدند.

در پردازش اطلاعات از روش تحلیل اثرات متقابل ساختاری در نرم‌افزار MICMAC استفاده شده است. در نتیجه پایش متغیرها، ۲۳ پیشران اولیه در ۴ بعد (محیط اقتصادی، محیط اجتماعی، محیط سیاسی و محیط قانونی) بر مبنای مطالعات کتابخانه‌ای شناسایی و خوشه‌بندی شده است (جدول ۱).

جدول ۱- پیشران‌های مؤثر بر ارزیابی سوء رفتار مالی شرکت‌ها

ابعاد کلی	پیشران‌های اولیه
محیط اقتصادی	Var01. شهرت شرکت، Var02. کنترل اقتصادی بر صنعت، Var03. فشارهای مالی، Var04. عملکرد مالی و اقتصادی، Var05. راهبردها و اهداف مدیریت، Var06. سهم شرکت از بازار، Var07. اشباع بازار
محیط اجتماعی	Var08. ریسک‌های رقابتی، Var09. برآورده کردن انتظارات سرمایه‌گذار (توجه به ترجیحات سرمایه‌گذار)، Var10. فرهنگ سازمانی، Var11. تورش رفتاری مدیران
محیط سیاسی	Var12. روابط سیاسی شرکت‌ها، Var13. عدم ثبات سیاسی Var14. مدرن‌سازی سیاسی
محیط قانونی	Var15. پیچیدگی قوانین، Var16. اجتناب مالیاتی، Var17. تغییر قوانین، Var18. عدم شفافیت اطلاعاتی، Var19. ثبات مدیرعامل، Var20. کنترل داخلی ضعیف، Var21. نهادهای نظارتی، Var22. گزارشگری مالی متقلبانه، Var23. کیفیت حسابرسی

۵- یافته‌های تحقیق

۵-۱- تحلیل کلی محیط سیستم

جدول شماره ۲ برآیند اثرات متقابل ۲۳ پیشران اثرگذار بر سوء رفتار مالی شرکت‌ها در آینده را براساس تشکیل ماتریس 23×23 در ۴ بُعد اصلی (محیط اقتصادی، محیط اجتماعی، محیط سیاسی و محیط قانونی) نشان می‌دهد. نتایج این جدول بیانگر تعداد تکرار ۲ بار و درجه پیرشدگی $65/59$ درصد است که نشان می‌دهد متغیرهای انتخاب شده بر هم تأثیر داشته‌اند. از مجموع ۵۲۹ رابطه قابل ارزیابی در ماتریس، ۱۸۲ رابطه عدد صفر است؛ این مقدار بدان معناست که عوامل بر یکدیگر تأثیر نداشته و یا از یکدیگر متأثر نشده است. ۱۲۱ رابطه با مقدار یک دارای تأثیر ضعیف نسبت به هم و ۱۲۲ رابطه با عدد ۲ دارای روابط اثرگذاری نسبتاً قوی است. علاوه بر این، ۱۰۴ رابطه عدد ۳ دارد و این به معنای آن است که روابط متغیرهای کلیدی بسیار زیاد بوده و از تأثیرگذاری و تأثیرپذیری زیادی برخوردارند.

اعلام اخبار تجدید ارائه صورت‌های مالی، واکنش منفی از خود نشان می‌دهند. البته شدت رابطه بین خوش‌بینی سرمایه‌گذاران و سوء رفتارهای حسابداری با توجه به عوامل اقتصاد کلان، خوش‌بینی سطح اقتصاد و سطح صنعت تحت تأثیر قرار می‌گیرد [11].

زمانی و میره کی (۱۴۰۱) تأثیر خوش‌بینی سرمایه‌گذاران بر سوء رفتارهای حسابداری را بررسی نمودند. نتایج پژوهش نشان داد که خوش‌بینی سرمایه‌گذاران اثر مثبت و معناداری بر احتمال تقلب و اقلام تعهدی غیرعادی دارد و هنگامی که سطح خوش‌بینی سهامداران به شرکت و صنعت افزایش می‌یابد، احتمال گزارشگری متقلبانه و تحریف در سود افزایش می‌یابد. همچنین نتایج نشان داد که خوش‌بینی سرمایه‌گذاران موجب کاهش پاک‌سازی‌های بزرگ به عنوان یکی از جنبه‌های مدیریت سود می‌گردد [3].

خوش طینت و همکاران (۱۳۹۹) در پژوهش خود به بررسی تأثیر ویژگی‌های کمیته حسابرسی بر حساب آرایشی شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران پرداختند. نتایج بیانگر آن است که تخصص مالی اعضای کمیته حسابرسی تأثیر معناداری بر حساب آرایشی شرکت‌ها دارد. همچنین یافته‌های پژوهش رابطه معناداری را بین استقلال اعضای کمیته حسابرسی، تنوع جنسیت و اندازه کمیته حسابرسی با حساب آرایشی نشان نمی‌دهد. از سوی دیگر یافته‌ها حاکی از آن بود که حق‌الزحمه حسابرسی موجب تعدیل رابطه بین استقلال، اندازه، تنوع جنسیت اعضا، تخصص مالی اعضای کمیته حسابرسی و حساب آرایشی شرکت‌ها نمی‌شود [2].

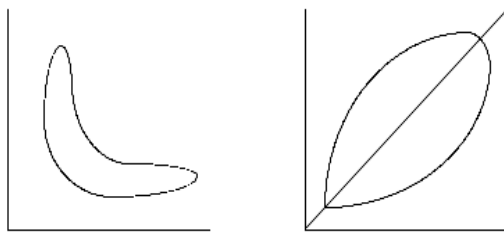
گلدوست و همکاران (۱۳۹۸) به بررسی ارتباط بین ادراک اخلاقی و قضاوت اخلاقی حسابداران شاغل در بخش عمومی نسبت به هشداردهی تخلفات مالی با تأکید بر نقش هوش اخلاقی پرداختند. یافته‌های حاصل بیانگر آن بود که ادراک اخلاقی دارای رابطه مستقیم با قضاوت اخلاقی نسبت به انواع هشداردهی مورد بررسی در پژوهش حاضر نمی‌باشد لیکن هوش اخلاقی این رابطه را تا حد قابل ملاحظه‌ای تعدیل می‌کند. علاوه بر آن قضاوت اخلاقی بر انواع هشداردهی‌ها تأثیر قابل توجه داشته و هوش اخلاقی نیز می‌تواند نقش تعدیل‌گری مثبت در این بین ایفا نماید [4].

یزدانی و همکاران (۱۳۹۷) در پژوهش خود به بررسی و تجزیه و تحلیل تأثیر عزت نفس و دانش مالی بر رفتار مالی پرداختند. نتایج نشان می‌دهد عزت نفس بر رفتار مالی و دانش مالی ذهنی تأثیر مثبت و معناداری دارد. همچنین دانش مالی عینی بر دانش مالی ذهنی تأثیر مثبت و معناداری دارد اما بر رفتار مالی تأثیر مثبت و معناداری ندارد. دانش مالی ذهنی به عنوان متغیر میانجی در این پژوهش بر رفتار مالی تأثیر مثبت و معناداری دارد [5].

۴- روش‌شناسی پژوهش

این پژوهش از لحاظ هدف کاربردی، از لحاظ ماهیت اکتشافی است که براساس روش آینده پژوهی انجام شده است. در تهیه پیشران‌های مؤثر بر سوء رفتار مالی شرکت‌ها در آینده از روش مطالعات اسنادی و روش دلفی استفاده شده است. انتخاب تیم دلفی، با روش نمونه‌گیری هدفمند از نوع قضاوتی بوده است. معیارهای انتخاب خبرگان شامل تسلط نظری، تجربه

رفتار مالی شرکت‌ها می‌توان فهمید، وضعیت ناپایداری سیستم است. (شکل‌های ۱ و ۲).

شکل (۱): سیستم ناپایدار شکل (۲): سیستم پایدار

شکل شماره ۳، الگوی پراکندگی عوامل مؤثر بر سوء رفتار مالی شرکت‌ها در آینده را نشان می‌دهد. این الگوی پراکندگی به طور کلی بیانگر وضعیت یک سیستم ناپایدار است (شکل ۳).

جدول (۲): تحلیل اولیه داده‌های ماتریس و اثرات متقابل متغیرها

شاخص	اندازه ماتریس	تعداد تکرار	تعداد صفر	تعداد یک	تعداد دو	تعداد سه	مجموع	درجه پراکندگی
مقدار	۲۳	۲	۱۸۲	۱۲۱	۱۲۲	۱۰۴	۳۴۷	۶۵/۵۹٪

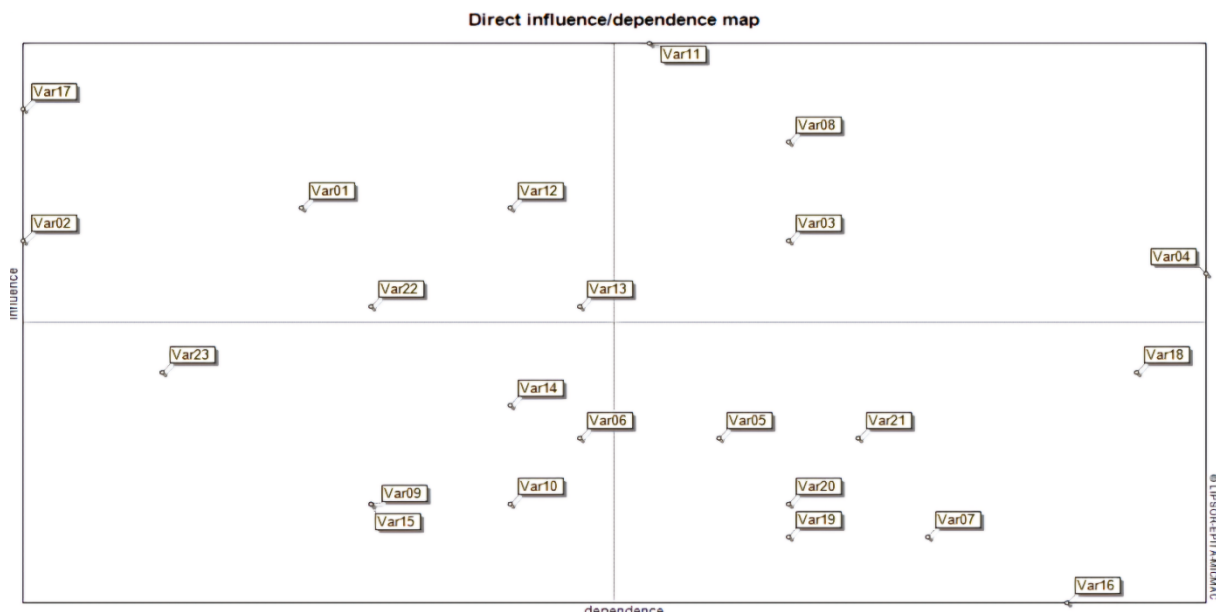
ماتریس این پژوهش براساس پیشران‌های مورد مطالعه با ۲ بار چرخش از مطلوبیت و بهینه‌شدگی ۱۰۰ درصد برخوردار است که حاکی از روایی بالای پرسشنامه و پاسخ‌های آن دارد (جدول ۳).

جدول (۳): درجه مطلوبیت و بهینه‌شدگی ماتریس

تأثیرپذیری	تأثیرگذاری	چرخش
۹۵٪	۹۲٪	۱
۱۰۰٪	۹۳٪	۲

۵-۲- ارزیابی پلان تأثیرگذاری و تأثیرپذیری متغیرها

شیوه توزیع و پراکنش متغیرها در صفحه پراکندگی حاکی از میزان پایداری و یا ناپایداری سیستم است. در حوزه روش تحلیل اثرات متقابل/ ساختاری با نرم‌افزار MICMAC در مجموع دو نوع از پراکنش تعریف شده است که به نام سیستم‌های پایدار و سیستم‌های ناپایدار معروف است. در مدل سیستم پایدار پراکندگی متغیرها به صورت L است؛ در این مدل برخی متغیرها دارای اثرگذاری بالا و برخی دارای اثرپذیری بالا است. اما در سیستم‌های ناپایدار وضعیت پیچیده‌تر است؛ در این سیستم نیروهای مد نظر پیرامون محور قطری صفحه پراکنده است و در بیشتر مواقع حالت بینابین از اثرگذاری و اثرپذیری دارد که شناسایی متغیرهای کلیدی را دشوار می‌سازد. آنچه از وضعیت صفحه پراکندگی پیشران‌های مؤثر بر سوء

شکل (۳): الگوی پراکندگی عوامل مؤثر بر سوء رفتار مالی شرکت‌ها در آینده

۳-۵- دسته‌بندی عوامل مؤثر بر سوء رفتار مالی شرکت‌ها در آینده

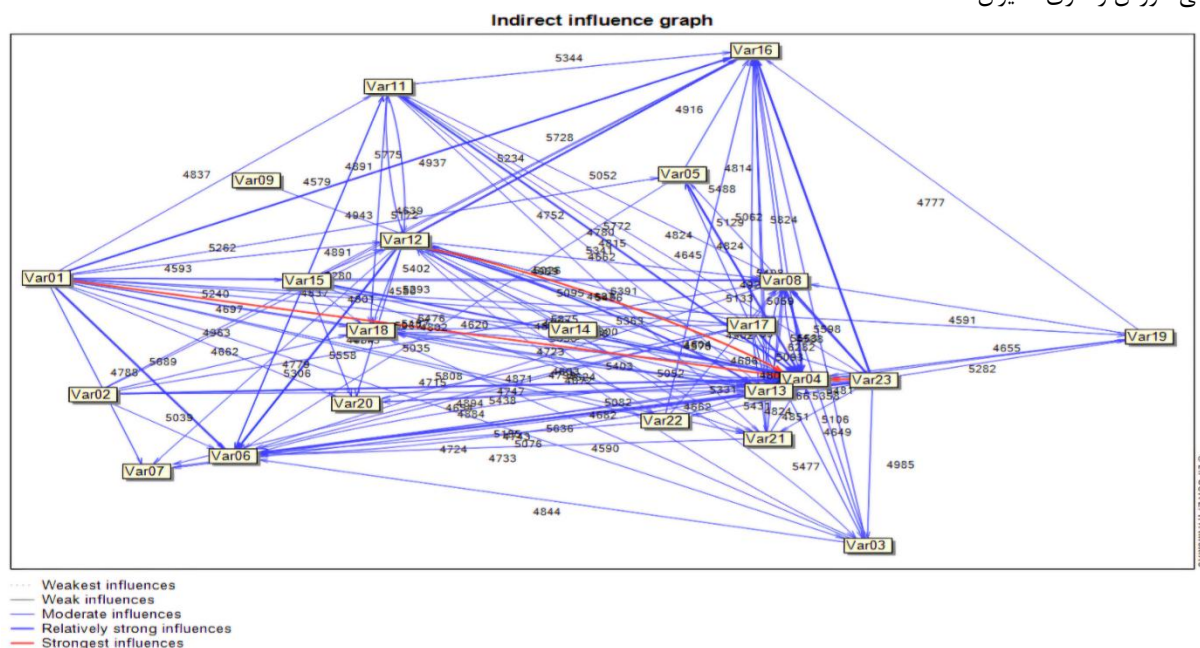
عوامل تعیین‌کننده یا تأثیرگذار: این عوامل بیشتر تأثیرگذار بوده و کم‌تر تأثیرپذیر می‌باشند. بنابراین سیستم بیشتر به این متغیرها بستگی دارد. این عوامل در قسمت شمال غربی نمودار نمایش داده می‌شوند. عوامل تأثیرگذار بحرانی‌ترین مؤلفه‌ها می‌باشند، زیرا که تغییرات سیستم وابسته به آن‌ها است و میزان کنترل بر این عوامل بسیار مهم است. از طرف دیگر، این عوامل، به‌عنوان متغیرهای ورودی سیستم نیز در نظر گرفته می‌شوند. از میان ۲۳ عامل بررسی شده در این تحقیق، چند شاخص به‌عنوان پیشران‌های اثرگذار بر سوء رفتار مالی شرکت‌ها احصاء شده است. در این پژوهش متغیرهای که در این قسمت هستند شامل: شهرت شرکت، کنترل اقتصادی بر صنعت، روابط سیاسی شرکت‌ها، عدم ثبات سیاسی، گزارشگری مالی متقلبانه، تغییر قوانین

عوامل «دووجهی»: این عوامل، هم‌زمان به‌صورت بسیار تأثیرگذار و بسیار تأثیرپذیر، عمل می‌نمایند. این عوامل در قسمت شمال شرقی نمودار قرار می‌گیرند. طبیعت این عوامل با عدم پایداری آمیخته است، زیرا هر عمل و تغییری بر روی آن‌ها، واکنش و تغییری بر دیگر عوامل را به دنبال دارد. عوامل این ناحیه شامل: عملکرد مالی و اقتصادی، فشارهای مالی، ریسک‌های رقابتی، تورش رفتاری مدیران

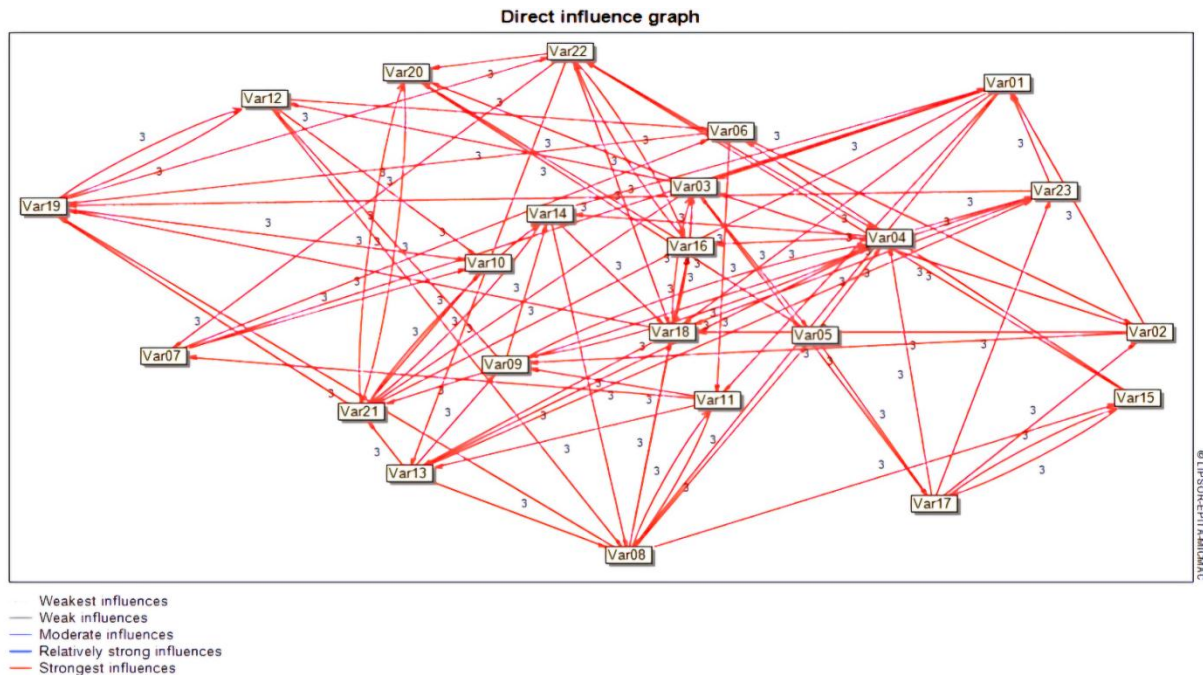
عوامل «تأثیرپذیر» یا به بیان بهتر پیشران‌های «نتیجه»: این عوامل در قسمت جنوب شرقی نمودار قرار دارند. آن‌ها تأثیرگذاری پایین و تأثیرپذیری بسیار بالایی دارند. بنابراین آن‌ها نسبت به تکامل پیشران‌های تأثیرگذار و دووجهی، بسیار حساس می‌باشند، آن‌ها عوامل خروجی می‌باشند. در این پژوهش عوامل راهبردها و اهداف مدیریت، عدم شفافیت اطلاعاتی، نهادهای نظارتی، اشباع بازار، ثبات مدیرعامل، کنترل داخلی ضعیف، اجتناب مالیاتی در این ناحیه قرار دارند.

عوامل مستقل یا مستثنی: این عوامل دارای تأثیرگذاری و تأثیرپذیری پایینی هستند. آن‌ها در قسمت جنوب‌غربی نمودار قرار داشته و گویا اصلاً ارتباطی با سیستم ندارند. زیرا آن‌ها نه باعث توقف یک عوامل اصلی و نه باعث تکامل و پیشرفت آن در سیستم می‌شوند. عوامل سهم شرکت از بازار، برآورده کردن انتظارات سرمایه‌گذار، فرهنگ سازمانی، مدرن-سازی سیاسی، پیچیدگی قوانین، کیفیت حسابرسی در این ناحیه قرار دارند. ولی با این حال در این دسته نیز باید به دو دسته از پیشران‌ها توجه نمود:

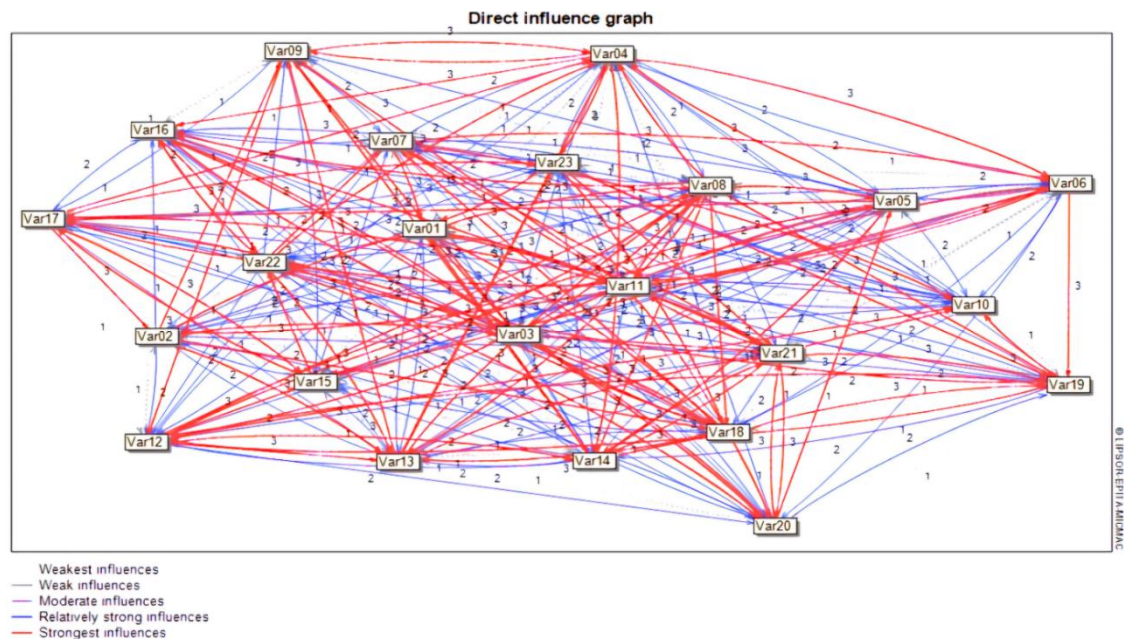
اشکال زیر نمایش گرافیکی پیشران‌های مؤثر بر سوء رفتار مالی شرکت‌ها در آینده را نشان می‌دهد. در این شکل‌ها تأثیرات مستقیم و غیرمستقیم پیشران‌ها بر سایر پیشران‌های سیستم مشخص شده است.

شکل (۴): دیاگرام تأثیرات غیرمستقیم عوامل

شکل (۵): دیاگرام تأثیرات مستقیم عوامل (قوی ترین تأثیر)

شکل (۶): دیاگرام تأثیرات مستقیم و غیرمستقیم عوامل

است پیشران‌های که بیشترین امتیاز را کسب کنند میزان تأثیرگذاری و تأثیرپذیری‌شان تغییر می‌کند.

۴-۵- میزان اثرگذاری و تأثیرپذیری مستقیم عوامل بر یکدیگر

جدول شماره ۴ و ۵، پیشران‌های مؤثر بر سوء رفتار مالی شرکت‌ها در آینده را براساس تأثیرگذاری به صورت مستقیم رتبه‌بندی کرده است. لازم به ذکر

جدول (۴): میزان تأثیرات مستقیم عوامل بر یکدیگر

رتبه	علامت اختصاری	متغیر	میزان تأثیرگذاری	رتبه	علامت اختصاری	متغیر	میزان تأثیرگذاری
۱	Var11	تورش رفتاری مدیران	۵۷۶	۱۳	Var14	مدرن‌سازی سیاسی	۴۱۳
۲	Var17	تغییر قوانین	۵۴۶	۱۴	Var05	راهبردها و اهداف مدیریت	۳۹۸
۳	Var08	ریسک‌های رقابتی	۵۳۱	۱۵	Var06	سهم شرکت از بازار	۳۸۱
۴	Var01	شهرت شرکت	۵۰۲	۱۶	Var21	نهادهای نظارتی	۳۷۷
۵	Var12	روابط سیاسی شرکت‌ها	۴۹۸	۱۷	Var09	برآورده کردن انتظارات سرمایه‌گذار	۳۶۹
۶	Var02	کنترل اقتصادی بر صنعت	۴۸۷	۱۸	Var10	فرهنگ سازمانی	۳۶۵
۷	Var03	فشارهای مالی	۴۸۰	۱۹	Var15	پیچیدگی قوانین	۳۶۳
۸	Var04	عملکرد مالی و اقتصادی	۴۷۲	۲۰	Var20	کنترل داخلی ضعیف	۳۵۹
۹	Var13	عدم ثبات سیاسی	۴۵۷	۲۱	Var07	اشباع بازار	۳۵۴
۱۰	Var22	گزارشگری مالی متقلبانه	۴۳۹	۲۲	Var19	ثبات مدیرعامل	۳۵۱
۱۱	Var18	عدم شفافیت اطلاعاتی	۴۲۸	۲۳	Var16	اجتناب مالیاتی	۳۴۴
۱۲	Var23	کیفیت حسابرسی	۴۲۸				

جدول (۵): میزان تأثیرات غیرمستقیم عوامل بر یکدیگر

رتبه	علامت اختصاری	متغیر	میزان تأثیرگذاری	رتبه	علامت اختصاری	متغیر	میزان تأثیرگذاری
۱	Var11	تورش رفتاری مدیران	۵۱۸	۱۳	Var14	مدرن‌سازی سیاسی	۴۳۳
۲	Var17	تغییر قوانین	۵۱۶	۱۴	Var05	راهبردها و اهداف مدیریت	۴۲۹
۳	Var08	ریسک‌های رقابتی	۵۱۱	۱۵	Var06	سهم شرکت از بازار	۴۲۸
۴	Var01	شهرت شرکت	۴۹۴	۱۶	Var21	نهادهای نظارتی	۴۰۵
۵	Var12	روابط سیاسی شرکت‌ها	۴۷۶	۱۷	Var09	برآورده کردن انتظارات سرمایه‌گذار	۳۹۹
۶	Var02	کنترل اقتصادی بر صنعت	۴۷۰	۱۸	Var10	فرهنگ سازمانی	۳۸۸
۷	Var03	فشارهای مالی	۴۶۲	۱۹	Var15	پیچیدگی قوانین	۳۸۳
۸	Var04	عملکرد مالی و اقتصادی	۴۵۶	۲۰	Var20	کنترل داخلی ضعیف	۳۸۲
۹	Var13	عدم ثبات سیاسی	۴۵۰	۲۱	Var07	اشباع بازار	۳۶۷
۱۰	Var22	گزارشگری مالی متقلبانه	۴۴۷	۲۲	Var19	ثبات مدیرعامل	۳۵۹
۱۱	Var18	عدم شفافیت اطلاعاتی	۴۴۰	۲۳	Var16	اجتناب مالیاتی	۳۳۶
۱۲	Var23	کیفیت حسابرسی	۴۳۷				

اجتماعی و محیط اقتصادی است. این پیشران‌ها مؤثرترین و در عین حال کلیدی‌ترین پیشران‌های سیستم محسوب می‌شوند (جدول ۶).

از میان ۲۳ پیشران بررسی شده در این تحقیق، ۶ پیشران کلیدی مؤثر بر سوء رفتار مالی شرکت‌ها در آینده انتخاب شده است. بیشترین پیشران‌های کلیدی مؤثر شناسایی شده در رابطه با سوء رفتار مالی از جنس محیط

جدول (۶): پیشران‌های کلیدی مؤثر بر سوء رفتار مالی شرکت‌ها در آینده (مستقیم و غیرمستقیم)

رتبه	امتیاز نهایی به دست آمده		دسته	متغیر	علامت اختصاری
	تأثیرگذاری غیرمستقیم	تأثیرگذاری مستقیم			
۱	۵۱۸	۵۷۶	محیط اجتماعی	تورش رفتاری مدیران	Var11
۲	۵۱۶	۵۴۶	محیط قانونی	تغییر قوانین	Var17
۳	۵۱۱	۵۳۱	محیط اجتماعی	ریسک‌های رقابتی	Var08
۴	۴۹۴	۵۰۲	محیط اقتصادی	شهرت شرکت	Var01
۵	۴۷۶	۴۹۸	محیط سیاسی	روابط سیاسی شرکت‌ها	Var12
۶	۴۷۰	۴۸۷	محیط اقتصادی	کنترل اقتصادی بر صنعت	Var02

۶- بحث و نتیجه‌گیری

سوء رفتار مالی به هرگونه رفتار غیراخلاقی یا تقلبی اطلاق می‌شود که شرکت‌ها در فعالیت‌های مالی خود مرتکب می‌شوند از این رو، عواقب سوء رفتار مالی می‌تواند شدید باشد و منجر به خسارات مالی برای سرمایه‌گذاران، آسیب به شهرت شرکت و حتی پیامدهای قانونی شود. برای جلوگیری از چنین رفتاری و حفظ منافع ذی‌نفعان، شناسایی عواملی که منجر به سوء رفتار مالی می‌شوند بسیار مهم است. از طرفی باید این نکته را در نظر داشت که همواره محیط‌هایی که عملکرد مدیریت شرکت را تحت تأثیر قرار می‌دهند نظیر محیط قانونی، محیط اجتماعی، محیط سیاسی و محیط اقتصادی و غیره مورد توجه شرکت‌ها بوده است. از این رو، در پژوهش حاضر ۲۳ پیشران در ۴ بعد (محیط اقتصادی، محیط اجتماعی، محیط سیاسی و محیط قانونی) شناسایی گردید. نتایج پژوهش حاضر بیان داشت که به ترتیب محیط اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و قانونی بیشترین تأثیر را بر سوء رفتار مالی شرکت‌ها در آینده خواهند داشت و با استفاده از نتایج پژوهش حاضر از شش مقوله با امتیاز اثرگذاری برتر، دو مقوله آن متاثر از محیط اقتصادی، دو مقوله متاثر از محیط اجتماعی و یک مقوله آن متاثر از محیط سیاسی و یک مقوله نیز متاثر از محیط قانونی می‌باشد. بنابراین از مجموعه محیط‌های حاکم بر فعالیت سوء رفتار مالی شرکت‌ها، به ترتیب محیط اجتماعی و اقتصادی اولویت‌های برتر می‌باشند. از این رو می‌توان چنین بیان داشت که، شرکت‌هایی که در محیطی فعالیت می‌کنند که رفتار غیراخلاقی در آن تحمل یا حتی تشویق می‌شود، بیشتر در معرض سوء رفتار مالی قرار می‌گیرند. از طرفی دیگر، در یک بازار به شدت رقابتی، ممکن است شرکت‌ها برای دستیابی به مزیت رقابتی در اعمال غیراخلاقی تحت فشار قرار گیرند و همین بی‌ثباتی اقتصادی می‌تواند محیطی را ایجاد

کند که در آن شرکت‌ها در هنگام تلاش برای عبور از شرایط چالش‌برانگیز اقتصادی، مجبور به سوء رفتار مالی شوند. از سوی دیگر نتایج پژوهش بیان داشت که ۶ پیشران تورش رفتاری مدیران، تغییر قوانین، ریسک‌های رقابتی، شهرت شرکت، روابط سیاسی شرکت‌ها و کنترل اقتصادی بر صنعت، از کلیدی‌ترین عوامل اثرگذار بر سوء رفتار مالی شرکت‌ها می‌باشند.

منابع و ماخذ

- [۱]. آقاها، رضا و خردیار، سینا و رضایی، فرزین و محمدی نوده، فاضل. (۱۴۰۰). ارزیابی عملکرد بازار سهام شرکت‌ها مبتنی بر عدم اطمینان در محیط درونی اطلاعاتی و تورش‌های رفتاری. *دانش سرمایه‌گذاری*، ۱۰(۴۰)، صص ۷۴۷-۷۷۳.
- [۲]. خوش طینت، محسن و حاجیان، نجمه و یآوری، فرشته. (۱۳۹۹). تأثیر ویژگی‌های کمیته حسابرسی بر حساب آرای شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، *پژوهش‌های نوین در حسابداری و حسابرسی*، دوره ۳، شماره ۱، صص ۱۹۳-۱۶۷.
- [۳]. زمانی، سعید و میره کی، محسن. (۱۴۰۱). تأثیر خوش‌بینی سرمایه‌گذاران بر سوء رفتارهای حسابداری: شواهدی از تقلب و پاک‌سازی‌های بزرگ. *پژوهش‌های کاربردی در گزارشگری مالی*، دوره ۱۱، شماره ۱، صص ۱۱۳-۷۷.
- [۴]. گلدوست، مجید و طالب نیا، قدرت الله و اسماعیل زاده مقری، علی و رهنمای رودپشتی، فریدون و رویایی، رمضانعلی. (۱۳۹۸). تحلیل رابطه ادراک اخلاقی و قضاوت اخلاقی شاغلان حرفه حسابداری در بخش عمومی نسبت به هشداردهی تخلفات مالی: نقش تعدیل گر هوش اخلاقی، *دانش حسابرسی*، سال نوزدهم، شماره ۷۶، صص ۱۶۸-۱۴۷.
- [۵]. یزدانی، حمیدرضا و مهدیخانی، حبیب و احمدی، داریوش و عالی‌وندی، امین. (۱۳۹۷). تجزیه و تحلیل تأثیر عزت نفس و دانش مالی بر رفتار مالی (مورد

- [19]. Zhou, J., Lei, X. (2025). ESG rating uncertainty and corporate financial misconduct, *Journal of Business Research*, Volume 189, <https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2024.115092>
- مطالعه: سرمايه‌گذاران حقيقي کارگزاری بانک اقتصاد نوین)، دانش سرمايه-
گزارى، سال هفتم، شماره ۲۷، صص ۷۷-۵۹.
- [6]. Chakrabarty, B, Scott, D, Michael, H.(2020).A New Approach to Estimating the Relation between Audit Fees and Financial Misconduct. *ACCOUNTING HORIZONS* American Accounting Association, Vol. 34, No. 2 DOI: 10.2308/horizons-19-042.
- [7]. Gao, H., Jiang, R., Liu, W., Wang, J. and Wu, C. (2023), "Distance Matters: Evidence From Firms' Financial Misconduct *", Lee, C.-F. and Yu, M.-T. (Ed.) *Advances in Pacific Basin Business, Economics and Finance (Advances in Pacific Basin Business, Economics and Finance, Vol. 11)*, Emerald Publishing Limited, Leeds, pp. 1-26. <https://doi.org/10.1108/S2514-465020230000011001>
- [8]. Gorshunov, M. (2024), "The surprising role of audit committee financial experts and the need for more of them to combat financial corruption", *Managerial Finance*, Vol. 50 No. 4, pp. 718-733. <https://doi.org/10.1108/MF-11-2022-0522>
- [9]. Groyberg, B., Lin, E. and Serafeim, G. (2020), "Does Corporate Misconduct Affect the Future Compensation of Alumni Managers? * ", Tzabbar, D. and Cirillo, B. (Ed.) *Employee Inter- and Intra-Firm Mobility (Advances in Strategic Management, Vol. 41)*, Emerald Publishing Limited, Leeds, pp. 293-321. <https://doi.org/10.1108/S0742-332220200000041020>
- [10]. Gu, J. (2022). Do at home as Romans do? CEO overseas experience and financial misconduct risk of emerging market firms, *Research in International Business and Finance*, Volume 60, <https://doi.org/10.1016/j.ribaf.2022.101624>
- [11]. Hegde S, Zhou T, (2018), Predicting Accounting Misconduct: The Role of Firm-Level Investor Optimism, *Journal of Business Ethics*, 149 (1), 1-28
- [12]. Lee, G. and Xiao, X. (2018), "Whistleblowing on accountngy-related misconduct: A synthesis of the literature", *Journal of Accounting Literature*, Vol. 41 No. 1, pp. 22-46. <https://doi.org/10.1016/j.acclit.2018.03.003>
- [13]. Mbanyele, W. and Wang, F. (2023), "Financial misconduct and corporate innovation: evidence from China", *Chinese Management Studies*, Vol. ahead-of-print No. ahead-of-print. <https://doi.org/10.1108/CMS-09-2020-0396>
- [14]. Mehri Namakavarani, O., Kazemi, H., Rezaei, F., & Ehtesham Rasi, R. (2023). The Research Future of Management Accounting Based on Data-Based Systems. *International Journal of Knowledge Processing Studies*, 4(1), 91-106. doi: 10.22034/kps.2023.391096.1117
- [15]. Ohlrogge, F., Hardies, K., Claeys, A, S. (2024). Investor reactions to apologies for financial misconduct, *Accounting, Organizations and Society*, Volume 112, <https://doi.org/10.1016/j.aos.2023.101511>
- [16]. Osei Bonsu, C., Liu, C. and Yawson, A. (2024), "The impact of CEO attributes on corporate decision-making and outcomes: a review and an agenda for future research", *International Journal of Managerial Finance*, Vol. 20 No. 2, pp. 503-545. <https://doi.org/10.1108/IJMF-02-2023-0092>
- [17]. Cowan, A, R., Lei, G., Han, J., Pan, Z. (2025). Local religiosity and financial advisor misconduct, *Journal of Corporate Finance*, Volume 86, <https://doi.org/10.1016/j.jcorpfin.2024.102568>
- [18]. Zhong, X., She, J. and Ren, G. (2024), "Shining diamonds: innovation that outperforms peers and corporate financial misconduct", *Journal of Accounting Literature*, Vol. ahead-of-print No. ahead-of-print. <https://doi.org/10.1108/JAL-08-2024-0205>